

9 personer. 9 taler. 9 bud på kulturens fremtid.

Stefan Björkman

Bästa nordiska medborgare,

Vi får nu klara oss utan bestefar.*

För några veckor sedan var jag på ett tillfälle i Stockholms skärgård med 400 beslutsfattare från olika delar av samhället.

Det diskuterades globala utmaningar. Med jämn mellanrum röstade vi. Det rådde stor enighet att vi proaktivt skulle söka lösningar inom geopolitik, teknologiutveckling, klimat etc.

Riktningen var klar och enigheten stor tills vi kom till den sista frågan som ställdes till publiken - alltså oss alla som var där. Skulle en nordisk federation eller union vara en bra idé? Ett först tvekan, men sedan klart nej var svaret. Det flesta tyckte det var att gå för långt.

Vad fan? tänkte jag. Och säger jag fortfarande. Det är gott och bra att vilja väl, men att sedan bara abdikera möjligheten att påverka. Hellre sitta i sin lilla varma kokong, än ta tag i saker på riktigt. Som ett parti som från början skulle avsäga sig ambitionen att sitta i regeringen. Tack bara, vi trivs bra med att sitta i opposition och veta bättre.

Ok, vad är min poäng. Vi tar först några hårda fakta om Norden.

De nordiska länderna: välfärdsstater. Demokrati. Bra governance. Pressfrihet. Lättsam pop, bra heavy metal och snygg design.

Gosigt och pittoreskt, men för små för att räknas när det verkligen gäller. När det gäller pengar, teknologi och militär makt. Definitivt inte vid bordet när stormakterna använder så kallad hård makt och realism.

Tänk om. Fakta säger annorlunda. Lyssna i Washington, Peking och Kreml. Också andra skulle göra sig själv en tjänst och titta lite närmare. Också vi i Norden själva.

Först, låt oss prata pengar. Med ungefär 4,3 biljoner (tusen miljarder) euro i institutionella finansiella tillgångar skulle Norden rankas kring plats 4. Bara USA, Japan och Storbritannien har märkbart större kapitalpooler.

När det gäller BNP skulle Norden bekvämt platsa in i G20 och kanske till och med aspirera som en av de tio största ekonomierna i världen.

Ett annat mått på betydelse är antalet huvudkontor för betydande företag. Över 20 av Fortune 500

företagen och omkring 50 av Forbes 2000 bolagen har sitt huvusäte i Norden.

Också inom global handel sitter Norden på en mycket viktig position. Tillsammans är Norden en av de tio största exportörerna och har den fjärde största handelsflottan i världen. En absolut nyckelaktör inom global logistik.

Inom sjöfart och relaterad teknologi kan Norden rankas nummer två eller tre globalt. Bara Kina är större. Inom marin finansiering och försäkring är Norden ledande i världen.

Det finns inte bara stora företag utan också en utmärkt kapacitet för tillväxt och förnyelse av den industriella basen. När det gäller riskkapital och startups är Norden en global stormakt. Bland topp fem.

Norden har en samling av flera mycket innovativa universitetsnav som tillsammans lätt kan mäta sig de de största europeiska innovationssystemen samtidigt som man kan dra nytta av ett av de globalt sett största kapitalpoolerna.

Jag kunde fortsätta, men jag tror ni redan förstått poängen.

Okej. Men hur är det med hård militär makt. Det är ändå det som räknas i dagens realpolitik.

Om Norden räknas som en försvarsenhet skulle Norden hitta sig ungefär på plats 10 i försvarsutgifter och försvarsteknologi globalt. Och bland topp fem i kapacitet att mobilisera reserver och inom civil beredskap.

Vår civila resiliens är strukturell och djup inom både energi och livsmedel.

Energi. Norden har tillräckligt med förnybar kapacitet, vattenkraft osv för att täcka även långsiktiga energibehov. Uran måste importeras och lagras.

Livsmedel. När det gäller livsmedel har Norden en stark position jämfört med det flesta andra regioner. Naturligtvis skulle vi inte kunna producera allt det vi konsumerar idag, men vi skulle kunna försörja oss också i en långvarig störning med lite enklare kost enligt säsong. Ser man på saken ett steg djupare är situationen också bra när det gäller nyckelinsatsen, konstgödsel. Norden är inte självförsörjande idag men har allt som behövs för att vara nära nog självförsörjande. En flaskhals finns. Kalium. En vara som går att lagra.

Vi har alltså inga ursäkter. Norden är en resilient G10 ekonomi med både pengar, "hårda" styrkor och god governance. Och god livskvalitet på köpet. Det låter otroligt. Inte illa för en befolkning på 28 miljoner. Det är fakta.

Då vill jag avsluta med en fråga till oss danskar, finländare, färingar, grönländare, islänningar, norrmän och svenskar.

Vi älskar våra egna länder och det är roligt att snacka skit om grannarna, men kan vi tänka om - vill vi vara en rad små länder som egentligen inte räknas eller en G10-aktör med en självklar plats vid bordet?

Stefan Björkman

Våra förfäder lyckades bra med de nationella projekten för 100 -150 år sedan. Man använde dig skickligt av konst och kultur. Kanske till och med för skickligt.

Nu skulle det vara dags igen. Nu behöver vi en ny självbild, en nordisk identitet om vi vill hävda oss globalt och i Europa. Dags att spränga de nationella glastaken om vi vill vara relevanta.

Alternativet att ohjälpligt stå med makt och inflytande utom räckhåll - låt vara med högt tonfall eller tyst med knuten näve - tilltalar mig inte.

Inte heller ni, mina nordiska medborgare borde nöja er med det.

* anfördes på Kunstsilo samma dag kung Harald begravdes

NORD
55° —

Kristiansand, Kunstsilo,
9. september 2026